

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนกาแฟใน
อำเภอคลองหลวง จังหวัดมุกดาหาร (CML)

Community marketing Learning model of
coffee community in Dongluang District
mukdahan province (CML)

โดย

นายทิวากร เหล่าลือชา วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

ณ การประชุมจัดทำกรเขียนโครงการวิจัย ปี พ.ศ. **2563**
ในวันที่ **28** มิถุนายน **2561** ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ

จังหวัดมุกดาหาร

พื้นที่ชายแดนติดกับ
สปป.ลาว 72 กม.

มีประชากร
339,000 คน

แบ่งออกเป็น 7 อำเภอ

พื้นที่ทั้งหมด 2,712,394 ไร่ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร

การพิจารณาและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมุกดาหาร

ปี พ.ศ. 2554

20 กันยายน 2555

คณะกรรมการและคณะทำงานการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมุกดาหาร

การเชื่อมโยงประเทศต่างๆ

ด่านโหยววี้กวาน
Youyi Guan

มุกดาหาร-ฮานอย
Mukdahan-Hanoi
947 Km.

มุกดาหาร-หนานหนิง
Mukdahan - Nanning
1,347 Km.

วิงห์
Vinh

ฮาติงห์
Ha Tinh

นครพนม
Nakhon Phanom

ท่าแขก
Thakhek

ดองซ่า กวางตรี
Quang Tri

ระยะทาง 327 กม

มุกดาหาร-ดานัง
Mukdahan-Da Nang
527 Km.

มุกดาหาร
Mukdahan

สะหวันนะเขต
Savannakhet

เปิดพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

36 10 5
ตำบล อำเภอ จังหวัด

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จ.ตาก

ประกอบด้วย

- ตำบลสามง่าม ตำบลพระธาตุผดุง ตำบลแม่กาษา ตำบลแม่สุก ตำบลแม่ลา ตำบลแม่ปิง ตำบลแม่สอด และตำบลกะเหรี่ยง ตำบลแม่สอด
- ตำบลเชียงเมย ตำบลพระพรหม และตำบลบางเสวย ตำบลพระพรหม
- ตำบลพระเนือง ตำบลแม่ปิงตา และตำบลพระบาท ตำบลแม่ธิยาม

โอกาสและศักยภาพ

- ชายแดนค้าขายชายแดนไทย-พม่า
- เชื่อมโยงไปสู่จีนตอนใต้ และจีน
- แหล่งแรงงานราคาถูก

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อ.มุกดาหาร

ประกอบด้วย

- ตำบลคำชะโนด ตำบลกสิวิเศษ ตำบลเกษตรใหญ่
- ตำบลเกษตรนิคม และตำบลศรีบุญเรือง ตำบลเมืองงายกาฬ
- ตำบลระโนด ตำบลอภินิหารนิคม ตำบลอินจัน และตำบลวังใหญ่ ตำบลวังยางใหญ่
- ตำบลรัตนชาติ และตำบลโพธิ์โพธิ์ ตำบลสองคอน

โอกาสและศักยภาพ

- ชายแดนค้าขาย-ลาว
- เชื่อมโยงไปสู่เวียดนาม

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จ.สงขลา

- ตำบลชะบะ ตำบลศรีวิชัย ตำบลสามพันเหล็ และตำบลป่าสังขาร อำเภอสะบะ

โอกาสและศักยภาพ

- ชายแดนค้าขาย-มาเลเซีย
- ใกล้กับอาเซียน และกำลังขยายมาเลเซีย
- เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมภาคเกษตร
- สาธารณูปโภค

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จ.สระแก้ว

ประกอบด้วย

- ตำบลท่าช้าง ตำบลปิ่นเกล้า และตำบลเขาไถ่ อำเภอระพีบุรีประเทศ
- ตำบลฉิมพลี ตำบลรัตนนคร

โอกาสและศักยภาพ

- ชายแดนค้าขาย-กัมพูชา
- ใกล้กับเมืองมาเลเซีย

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จ.ตราด

- ตำบลคลองใหญ่ ตำบลโคกูด และตำบลกบตงเข็ก อำเภอคลองใหญ่

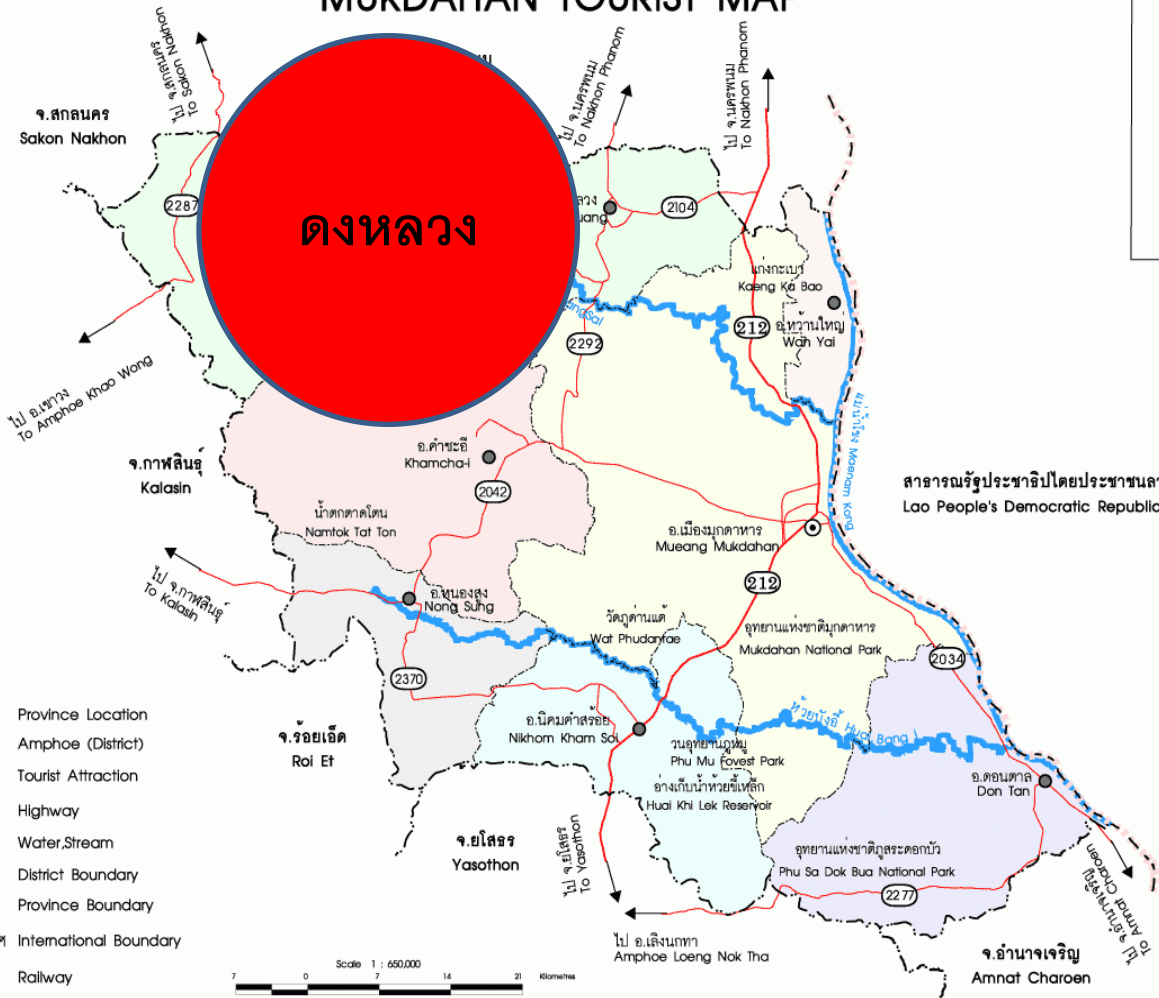
โอกาสและศักยภาพ

- ชายแดนค้าขาย-กัมพูชา
- ใกล้กับศรีลังกา และชายฝั่งมาเลเซีย
- ชายแดนท่องเที่ยว-ญี่ปุ่น

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

MUKDAHAN TOURIST MAP

สัญลักษณ์ Legend

- ที่ตั้งจังหวัด (Province Location)
- อำเภอ (District)
- สถานที่ท่องเที่ยว (Tourist Attraction)
- ทางหลวง (Highway)
- แหล่งน้ำ, แม่น้ำ (Water, Stream)
- เส้นขอบเขตอำเภอ (District Boundary)
- เส้นขอบเขตจังหวัด (Province Boundary)
- เส้นขอบเขตประเทศ (International Boundary)
- ทางรถไฟ (Railway)

กาแฟสด

กาแฟดง-หลอง

DONG LOUNG COFFEE

กาแฟของชาวจังหวัดมุกดาหาร

(กาแฟดง-หลอง DONG LOUNG COFFEE)

จากแรงบันดาลใจของหัวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำห้วยยางทรายตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เมื่อปี พ.ศ. 2547 ขณะนั้นคือ (นายปรีชา สิงห์เสถียร) ได้พบเห็นว่าประเทศ สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม สามารถปลูกกาแฟได้ผลดี และผลิตแปรรูปออกไปจำหน่ายทั่วโลก ซึ่งบริเวณที่ปลูกกาแฟของประเทศทั้งสองมีภูมิประเทศคล้ายภูมิประเทศของจังหวัดมุกดาหาร โดยเฉพาะบริเวณโครงการพระราชดำริ จึงได้เสนอโครงการปลูกกาแฟพันธุ์ อาราบิก้า (Arabica) ในระบบวนเกษตร (Agro Forestry) คือปลูกผสมผสานกับแปลงปลูกป่าในพื้นที่โครงการฯ อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) สนับสนุนงบประมาณทำการทดลองปลูก ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 10 ไร่ ให้ดำเนินการร่วมกับกรมวิชาการเกษตร โดยมีนายจุลธร ฐานบุตร และ นายวิรัตน์ ปิตฺตวา นักวิชาการเกษตร เป็นผู้วางแผนปลูกร่วมกัน จนปัจจุบันมีผลผลิตออกมาให้ชาวมุกดาหาร ได้ ลิ้มลองรสชาติ เครื่องดื่มจากแดนสวรรค์ (A Drink Form Paradise) ที่ปลูกและแปรรูปในโครงการพระราชดำริ ของระบบบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในท้องถื่นจังหวัดมุกดาหาร นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณ เป็นต้นน้ำที่ชาวมุกดาหารสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้า

ประวัติการปลูกในประเทศไทย

เมื่อ ปี พ.ศ. 2447 เมื่อนายคิง รามวณ ผู้รับกษัตริย์สยามเดินทางไปยังเมืองมณฑลประเทศซาอุดีอาระเบีย แล้วมีเมล็ดกาแฟพันธุ์โรบัสต้า (Robusta) จากเมืองมณฑล ก่อหมักคั่วและแปรรูปในบริเวณของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงพญาเย็น จังหวัดสระบุรี แห่งสยามประเทศและต่อมามีการขยายพันธุ์ปลูกทั่วไปในภาคใต้ บริเวณปลูกต้นกาแฟมีที่ราบทางภาคใต้ ใต้ของจังหวัด สุราษฎร์ธานี มีปริมาณกาแฟพันธุ์ โรบัสต้าปลูกมากกว่ากาแฟพันธุ์ อาราบิก้า (Arabica)

กาแฟพันธุ์อาราบิก้า (Arabica)

เป็นกาแฟพันธุ์ที่ขึ้นบนภูเขาสูงและจะเจริญเติบโตได้ดีในพระราชทานพระราชดำริได้มีเกษตรกรปลูกครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2521 ณ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร จนประสบความสำเร็จ

ปลูกหลายพันธุ์ด้วยกันมีกาแฟพันธุ์อาราบิก้า และกาแฟพันธุ์โรบัสต้า
- อาราบิก้า (Arabica) เป็นกาแฟพันธุ์ที่มีรสเข้มข้นกว่าพันธุ์โรบัสต้า มีเมล็ดโต วรรคกลางเมล็ดที่โตสุด และมีปริมาณ คาเฟอีนน้อยกว่าพันธุ์โรบัสต้า
- โรบัสต้า (Robusta) เป็นกาแฟพันธุ์ที่มีรสเข้มข้นกว่าพันธุ์โรบัสต้า มีเมล็ดโต วรรคกลางเมล็ดที่โตสุด และมีปริมาณ คาเฟอีนสูงกว่าพันธุ์โรบัสต้า

การขึ้นชื่อของกาแฟดงหลวง

"เอซีโอดีบี" เป็นประเทศที่เต็มไปด้วยต้นน้ำดื่มที่สะอาดและใสสะอาดที่ใสสะอาดกว่าเมืองใดในโลกได้มีชื่อเสียง เมื่อประจักษ์ทั่วทั้งเมืองแล้วต้นน้ำดื่มที่ดงหลวงคือในดินแดนที่จังหวัดมุกดาหาร คือพระวิหารที่คนเมืองมุกดาหาร นามว่า พระคาวดี (Khad) ปกป้องและไปศึกษา ปลูกไว้ที่วัดนี้, มีสองวัดไร่ และเขาได้ตลอดชีวิตไว้กับดินแดนและเนื้อที่ประทานเจ้าไปก็สามารถปลูกได้ และจะขึ้นชื่อชื่อคนเมืองมุกดาหารที่ดงหลวง มีมาแต่ก่อน ดงหลวงมีชื่อที่ดงหลวงขึ้นชื่อจะขายไปทั่ว จึงทำให้มีกวนชาน "ชานดี" (Chodely) ผู้แสวงหาชีวิตความร่มเย็นในวัยเด็กดงหลวงที่ดงหลวง จึงได้ชื่อที่ดงหลวงไปทั่วแล้ว ร่วมกับชื่ออื่น จึงได้มาความที่ดงหลวงที่ดงหลวงไปทั่วแล้ว

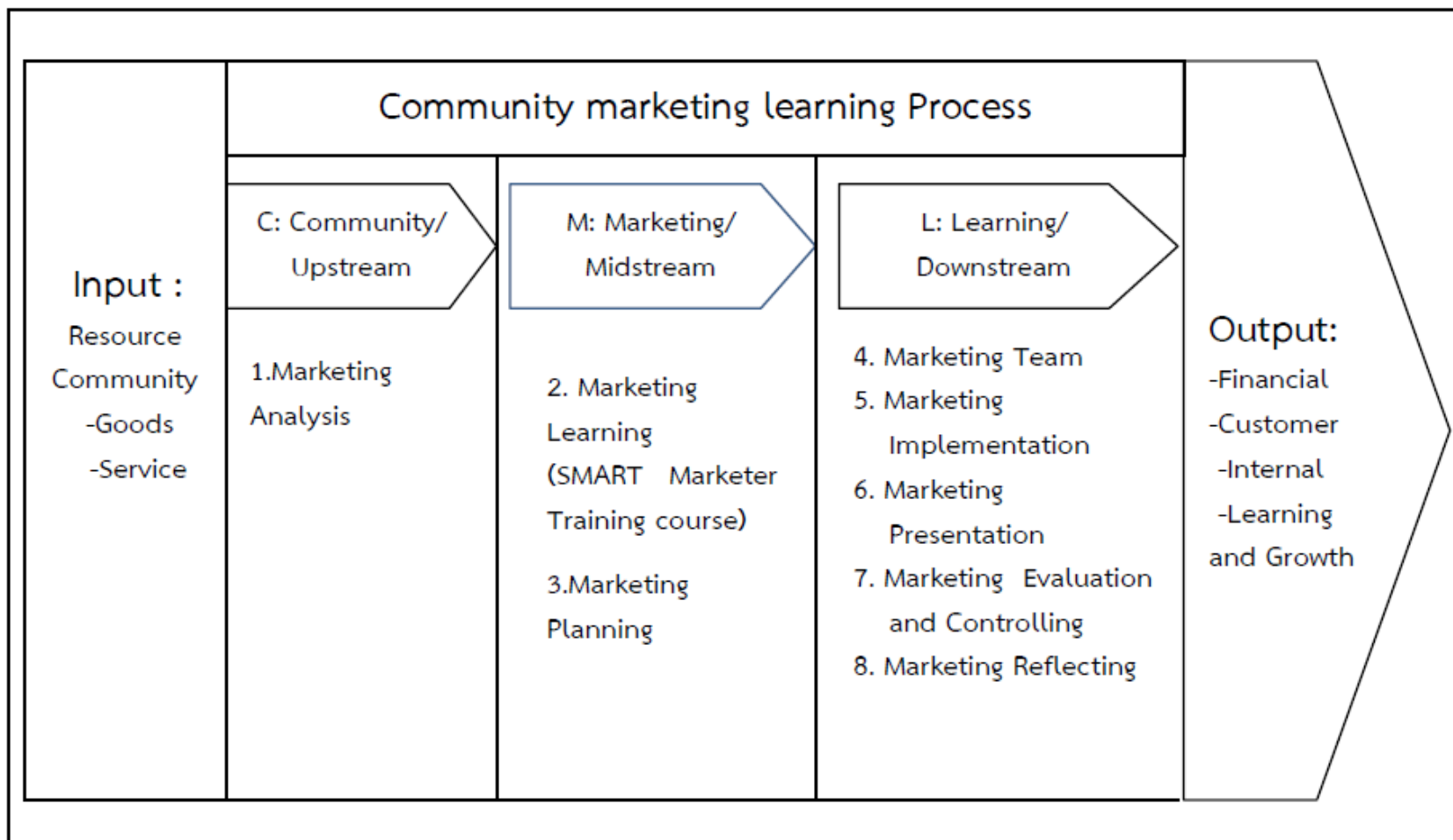

กาแฟดงหลวง สด ที่ดงหลวงมุกดาหาร

กาแฟดงหลวง สด ที่ดงหลวงมุกดาหาร เป็นกาแฟที่ปลูกในพื้นที่ชุ่มน้ำห้วยยางทรายตอนบน อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) สนับสนุนงบประมาณทำการทดลองปลูก ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 10 ไร่ ให้ดำเนินการร่วมกับกรมวิชาการเกษตร โดยมีนายจุลธร ฐานบุตร และ นายวิรัตน์ ปิตฺตวา นักวิชาการเกษตร เป็นผู้วางแผนปลูกร่วมกัน จนปัจจุบันมีผลผลิตออกมาให้ชาวมุกดาหาร ได้ ลิ้มลองรสชาติ เครื่องดื่มจากแดนสวรรค์ (A Drink Form Paradise) ที่ปลูกและแปรรูปในโครงการพระราชดำริ ของระบบบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในท้องถื่นจังหวัดมุกดาหาร นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์คุณ เป็นต้นน้ำที่ชาวมุกดาหารสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้า

ที่ตั้ง : โครงการพัฒนาพื้นที่ชุ่มน้ำห้วยยางทรายตอนบน
อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
Tel : 0662384599 UBI 27 55835 Fax : 06623840054

ภาพที่ 50 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนถั่วลิสงในจังหวัดมุกดาหาร
(CML: Community Marketing Learning)

ที่มา: ดร.ทิวากร เหล่าลือชา (2561:144)

วัตถุประสงค์(ต้องการทำอะไร)

1.เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการทางการตลาดของชุมชนกาแฟในอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

2.เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนกาแฟในอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

3.เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดของชุมชนกาแฟในอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

**ชุดโครงการย่อย การพัฒนาสภาพการจัดการทางการตลาดของ
ชุมชนกาแฟในอำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (CML)**

**ชุดโครงการย่อย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการตลาดของชุมชน
กาแฟในอำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มุกดาหาร (CML)**

**ชุดโครงการย่อย การประเมินผลทางการตลาดของชุมชนกาแฟใน
อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มุกดาหาร (CML)**

พื้นที่
(ที่ไหน)

อำเภอคลองหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ประชากร/ตัวอย่าง (กับใคร)
ชุมชนกาแฟในอำเภอคลองหลวง
จังหวัดมุกดาหาร 4 ชุมชน

บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด

Central Laboratory (Thailand) Co.,Ltd.

สาขาขอนแก่น : 117/4 หมู่ 14 ถนนมิตรภาพ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 ประเทศไทย
Khon Kaen Branch : 117/4 Moo 14 Mitraparb Road, Nai Muang, Muang, Khon Kaen 40000 Thailand
Tel : (66) 0 4324 7704-7 Fax : (66) 0 4324 7703
<http://www.centrollabthai.com>

วันที่ออก : 24 มกราคม 2561

เลขที่รายงาน : TRKK61/00855

หน้า : 1/1

ใบรายงานผลการทดสอบ

วันที่รับตัวอย่าง	06 มกราคม 2561
วันที่ทดสอบ	08 มกราคม 2561 - 24 มกราคม 2561

ผลการทดสอบ

รายการทดสอบ	ผลการทดสอบ	หน่วย	LOD	วิธีทดสอบอ้างอิง
Caffeine ©	1.08	g/100g	-	In-house method based on Compendium of Method for Food Analysis (2003), p. 1-15 to p.1-17

หมายเหตุ : © เป็นผลทดสอบที่ได้จากห้องปฏิบัติการรับเหมาช่วง

(นางสาวศุภรี อินทร์ชะมาต)
ลงนามแทนผู้อำนวยการห้องปฏิบัติการ
สาขาขอนแก่น

เครื่องมือ

แบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์

Value chain

Ansoft

Swot

BSC

ตอนที่ 1.1.3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ผลิตภัณฑ์และตลาด
โดยใช้เครื่องมือ Ansoff's matrix

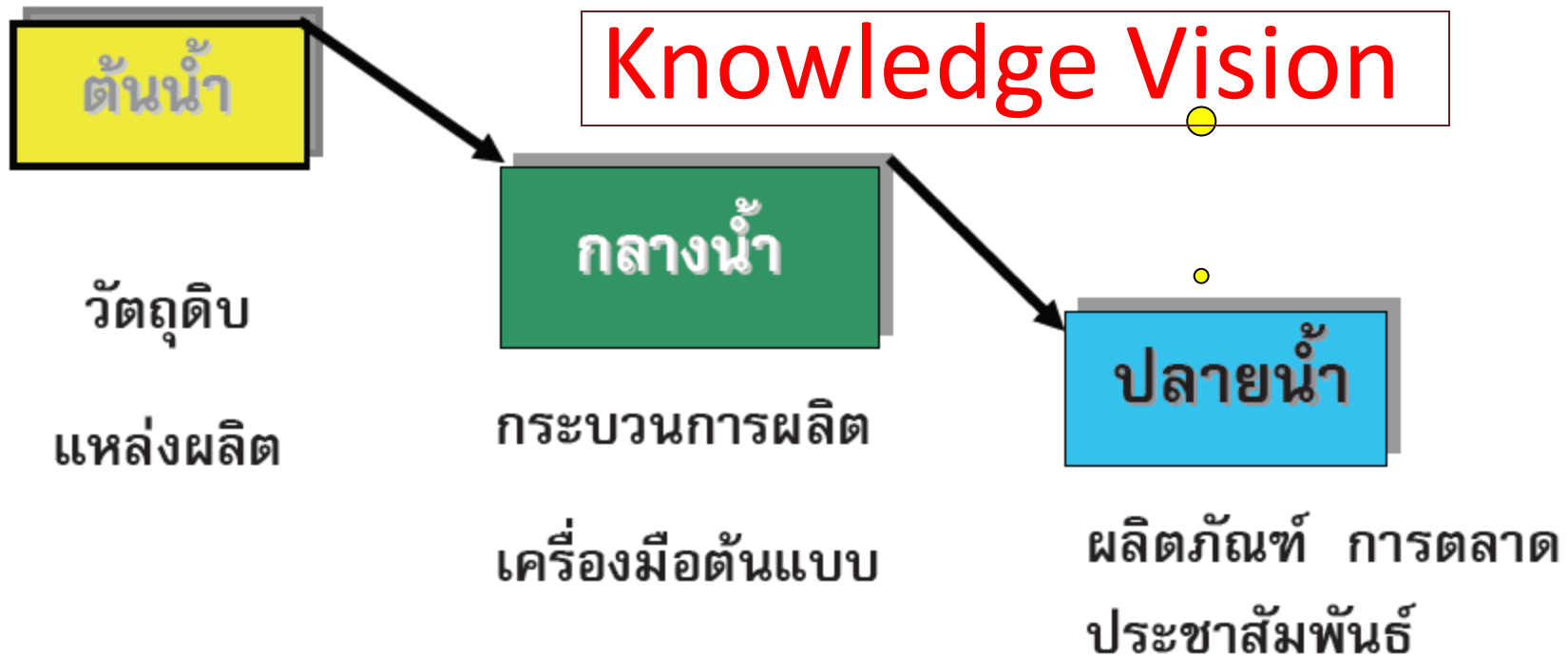
ภาพที่ 31 แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ผลิตภัณฑ์และตลาด โดยใช้เครื่องมือ Ansoff's matrix
ที่มา: ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มภาครัฐ
ในวันที่ 7,8,9 พฤษภาคม 2557 จำนวน 3 ชุมชนฯ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การจัดการห่วงโซ่คุณค่าของชุมชนถั่วลิสง (Value Chain) ของหน่วยงาน
ในการจัดการเรียนรู้ทางการตลาดในจังหวัดมุกดาหาร

แนวคิด Value Chain	หน่วยจัดการเรียนรู้	การดำเนินการเรียนรู้	ผลการเรียนรู้
การปลูก/ต้นน้ำ (Upstream)	1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	พัฒนาสายพันธุ์ถั่วลิสง	การพัฒนาการผลิต
	2. วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร	พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้านการปลูก/การผลิต	
	3. สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด มุกดาหาร	วิเคราะห์ดินและ บำรุงดิน	
	4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร จังหวัดมุกดาหาร	สนับสนุนพันธุ์ถั่วลิสงและ การปลูก	
	5. สำนักงานเกษตรจังหวัด มุกดาหาร	การแก้ไขศัตรูพืช	
	6. วิทยาลัยการอาชีพ นวมินทร์ราชินีมุกดาหาร	สนับสนุนเครื่องจักร เพื่อใช้ในการปลูกถั่วลิสง	
การแปรรูป/กลางน้ำ (Midstream)	1. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด มุกดาหาร	การรวมกลุ่ม และ การพัฒนากลุ่ม OTOP	การพัฒนา ผลิตภัณฑ์
	2. สำนักงานเกษตรจังหวัด มุกดาหาร	การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน	
	3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มุกดาหาร	การขอรับรองคุณภาพ อาหารและยา หรือ ออย.	
	4. วิทยาลัยการอาชีพ นวมินทร์ราชินีมุกดาหาร	สนับสนุนเครื่องจักร เพื่อใช้ในการแปรรูป	
	5. วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร	พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ด้านการแปรรูป	

Positioning Project Innovation

(Input - Process - Output - Outcome ● Impact)

วิธีดำเนินงาน (อย่างไร) ขั้นตอนวิจัย กิจกรรม การวิจัยครั้งนี้มีรูปแบบเป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D: Research and Development) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

Research Design

ข้อค้นพบ ปีที่ 1 (พ.ศ.2563) ชั้น R1-D1

ข้อค้นพบ ปีที่ 2 (พ.ศ.2564) ชั้น R2-D2

ข้อค้นพบ ปีที่ 3 (พ.ศ.2565) ชั้น R3-D3

(Model)

ผลผลิต / ผลลัพธ์ ผลกระทบ

(ได้อะไร)

ชุมชนมีรายได้และอาชีพ

ชุมชนมีการเรียนรู้ทางการตลาด

ทางการตลาดของชุมชนกาแฟ